ROMÂNIA

ÎNALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ŞI FISCAL

Decizia nr.2382 **Dosar nr. 1666/2/2019**

Şedinţa publică de la 3 mai 2022

Preşedinte:	Virginia Filipescu	- judecător
	Veronica Năstasie	- judecător
	Cezar Hîncu	- judecător
	Simona Mihaela Savu	- magistrat-asistent

****

S-au luat în examinare recursul principal formulat de reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii împotriva Sentinţei civile nr. 567 din 8 octombrie 2019 a Curţii de Apel Bucureşti – Secţia a IX-a contencios administrativ şi fiscal şi recursul incident declarat de pârâtul Onica Gheorghe împotriva aceleiaşi sentinţe.

Dezbaterile au avut loc în şedinţa publică din data de 6 aprilie 2022, susţinerile părţilor fiind consemnate în încheierea de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta, când Înalta Curte, având nevoie pentru a delibera, în temeiul dispoziţiilor art.396 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a amânat pronunţarea la data de 18 aprilie 2022, respectiv 3 mai 2022, dată la care a decis următoarele:

ÎNALTA CURTE,

Deliberând asupra prezentelor recursuri, din examinarea actelor dosarului, constată următoarele:

1. *Circumstanţele cauzei*

1.1. Obiectul cererii de chemare în judecată

Prin ***cererea*** înregistrată pe rolul Curţii Apel Bucureşti – Secţia a IX-a contencios administrativ şi fiscal, sub nr. 1666/2/2019, reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii a chemat în judecată pârâtul Onica Gheorghe, solicitând instanţei ca, prin hotărârea pe care o va pronunţa, să constate calitatea pârâtului de colaborator al Securităţii.

În motivarea acţiunii, reclamantul a arătat că verificarea pârâtului a fost declanşată în baza art. 3 lit. g), coroborat cu art. 5 alin. (1) din O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea securităţii, aprobată cu modificări

şi completări prin Legea nr. 293/2008, ce stabilesc obligaţia Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii de a verifica din oficiu, sub aspectul constatării calităţii de lucrător sau de colaborator al Securităţii, persoanele care au candidat, au fost alese sau numite în demnităţile sau funcţiile prevăzute la art. 3 lit. b)-h[1]) din acelaşi act normativ.

1.2. Hotărârea instanţei de fond

Prin Sentinţa civilă nr. 567 din 8 octombrie 2019, Curtea de Apel Bucureşti – Secţia a IX-a contencios administrativ, a respins acţiunea formulată de reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, în contradictoriu cu pârâtul Onica Gheorghe, ca neîntemeiată.

Totodată, a obligat reclamantul la plata către pârât a sumei de 2400 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

1.3. Calea de atac a recursului exercitată în cauză şi motivele înfăţişate

Împotriva Sentinţei nr. Sentinţa civilă nr. 567 din 8 octombrie 2019, pronunţate de Curtea de Apel Bucureşti, au promovat recurs principal reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor şi recurs incident ***pârâtul Onica Gheorghe***, în condiţiile art. 483 Cod procedură civilă.

Reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor, criticând-o pentru nelegalitate, solicitând admiterea recursului casarea hotărârii şi în rejudecare, admiterea acţiunii astfel cum a fost formulată şi constatarea calităţii de colaborator al Securităţii a pârâtului Onica Gheorghe.

În esenţă, prin motivele de recurs dezvoltate, în contextul reiterării succinte a situaţiei de fapt generatoare a prezentului litigiu, în susţinerea motivelor de nelegalitate, recurentul a făcut trimitere la normele de drept prevăzute de art. art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008, susţinând, în esenţă, următoarele critici în raport cu sentinţa atacată:

- prima instanţă a respins acţiunea, încălcând şi aplicând greşit prevederile art. 2 lit. b) din O.U.G. tir. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 293/2008;
- constatările primei instanţe vin în contracţie cu practica judecătorească amplă şi unitară creată cu privire la acest aspect;
- interpretarea dată acestor prevederi de drept material în considerentele sentinţei atacate este, în opinia recurentului, eronată, atrăgând incidenţa motivului de nelegalitate prevăzut de articolul 488 alin. 1 punctul 8 din Codul de procedură civilă;
- persoanele care, înainte de 1990, aderau la grupări religioase neagreate de regimul comunist îşi asumau riscuri importante. Pe lângă permanenţa supraveghere din partea autorităţilor represive şi dincolo de piedicile puse în calea practicării religiei, aderenţilor acestot grupări le era îngrădit accesul la anumite funcţii sau li se permitea exercitarea anumitor profesii, Persoanele despre care autorităţile aflau (sau în legătură cu care existau indicii) că fac parte din aceste grupări erau marginalizate în societate.
- referitor la ce-a de a doua condiţie prevăzută de art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, instanţa de fond deşi a constatat că informaţiile furnizate de pârât privind apartenenţa unei persoane la un cult religios, reprezintă informaţii referitoare la atitudini si activităţi potrivnice regimului comunist a reţinut în mod eronat că

informaţiile furnizate de către pârât Securităţii nu au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

- concluzia instanţei este profund eronată şi are la baza doar depoziţia martorului administrat în caua, conform căreia, în esenţă, acesta a arătat că nu cunoaşte ca vreunul dintre copii care nu erau de religie ortodoxă să fi suportat vreo persecuţie.
- în acest sens, a invederat recurentul că legiuitorul în textul art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, nu a condiţionat constatarea calităţii de colaborator al persoanei care a furnizat informaţii către lucrătorii Securităţii de luarea unor măsuri represive, reţinerii, arestării judecării sau condamnării subiectului delaţiunii, ci doar ca aceste informaţii furnizate să vizeze, adică să fie apte să conducă la îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Recursul incident

În preambulul cererii de recurs, recurentul-pârât Onica Gheorghe a făcut o prezentare a situaţiei de fapt din proces, redând pe scurt motivele cererii de chemare în judecată şi soluţia pronunţată de instanţă.

Totodată, a explicat că hotărârea este nelegală cu privire la considerentele instaţei referitoare la aplicarea disp. art 2 lit b teza a doua.

În dezvoltarea motivului de nelegalitate fundamentat pe dispoziţiile art.488 alin. 1 pct. 8 C.pr.civ., au fost formulate următoarele *critici*:

Recurentul -pârât a arătat ca in anul 1981 - in timp ce se afla împreuna cu elevii săi într-o expediţie, in campingul din localitatea Ilisesti a cunoscut o familie de francezi care avea trei copii de vârsta elevilor mei - împrejurare confirmata de depoziţia martorului audiat .... Cunoscând limba franceza a conversat cu aceştia si a făcut schimb de adrese, ocazie cu care ulterior, a corespondat si s-au trimis poze. In acest sens a înaintat la dosarul cauzei doua fotografii realizate de francezi in curtea casei recurentului. Formatul lor si faptul ca sunt color la vremea respectiva indica in mod evident ca sunt developate in afara tarii noastre.

Arată în continuare că relaţia sa cu cetăţenii străini a avut repercursiuni, in sensul ca s-au demarat procedurile pentru recrutarea mea in calitate de colaborator al Securităţii Astfel, la data de 24.05.1985 am fost chemat la sediul CAP , unde i s-a prezentat un dosar cu materiale privind corespondenta cu acea familie de francezi si i s-a adus la cunoştinţa faptul ca pot fi considerat suspect de săvârşirea unor grave infracţiuni contra siguranţei statului.

Studiind propriul dosar, cat si literatura privind deconspirarea acestei instituţii opresive, am înteles tot mai mult statutul de victima a securităţii. Obiectul şantajului la care erau supuşi candidaţii putea fi oricare din drepturile fundamentale: libertatea, dreptul la un loc de munca, acordarea asistentei medicale, dreptul la invatatura, viata privata, relaţia cu familia.

Prima nota informativa scrisa după dictare si semnata in aceleaşi condiţii de constrângere, ca si angajamentul, rămâne şi singura, nu ca o dovada a asumării angajamentului, ci ca o împlinire a etapei obligatorii dispusa de manualul Ministerului de Interne pentru ofiţerul care efectua recrutarea.

După data de 24.05.1985 nu a mai furnizat informaţii sub nicio forma si nu a mai manifestat nicio activitate de colaborare cu organele securităţii.

Faţă de acestea a solicitat solicit admiterea recursului şi înlătuarea considerentelor în raport de care s-a reţinut ca nu m-am aflat intr-o situaţie de constrângere, dispunând astfel înlăturarea acestora.

1.4. Apărările formulate în cauză

Recurentul -pârât a formulat întâmpinare, în termen de 30 de zile de la data comunicării cererii de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului ca nefondat cu consecinţa menţinerii ca temeinică şi legală a sentinţei atacate.

În esenţă, a susţinut că, raportat la faptul că materialul probator administrat în cauză, relevă faptul că în speţă nu sunt îndeplinite cerinţele legale privind îngrădirea drepturilor si libertăţilor fundamentale ale omului.

În subsidiar, a reiterat şi apărarea în sensul că informaţiile furnizate nu au denunţat acţiuni sau atitudini potrivnice regimului şi nu au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanelor.

Recurentul -reclamant a depus concluzii scrise.

1.5. Procedura în faţa instanţei de recurs

În recurs s-a derulat procedura de regularizare a cererii de recurs şi de comunicare a actelor de procedură între părţi, prin intermediul grefei instanţei, în conformitate cu dispoziţiile art. 486, art. 490 *Cod procedură civilă.*

Prin rezoluţia din 13 mai 2020 a completului învestit aleatoriu cu soluţionarea dosarului, a fost fixat termen de judecată pentru soluţionarea recursului în şedinţă publică, la data de 6 aprilie 2022, cu citarea părţilor, fără a se mai parcurge procedura de filtrare a recursului

În faza procesuală a recursului nu au fost administrate probe noi.

II. Considerentele Înaltei Curţi asupra recursului

Examinând sentinţa atacată, prin prisma criticilor formulate de recurentul-reclamant, a apărărilor expuse în întâmpine, Înalta Curte, reverificând probatoriul administrat faţă de conţinutul prevederilor legale aplicabile, apreciază că recursul este fondat prin prisma motivului prevăzut în art. 488 alin. (1) pct. 8 Cod procedură civilă, impunându-se reformarea sentinţei, pentru considerentele care urmează.

În raport de susţinerile evocate, plecând de la situaţia de fapt astfel cum a fost reţinută de instanţa fondului, se va analiza, mai întâi, dacă curtea de apel a pronunţat o hotărâre cu respectarea dispoziţiilor art.2 lit. b din OUG nr. 24/2008 pentru a se constat calitatea pârâtului de colaborator al Securităţii, care să justifice respingea acţiunii.

Recurentul-reclamant Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii a învestit instanţa de contencios administrativ competentă, în temeiul art. 11 alin.(3) din O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, cu o acţiune având ca obiect constatarea calităţii de colaborator al Securităţii a intimatului pârât Onivca Gheorghe.

Verificarea a fost declanşată, din oficiu, în temeiul art. 3 lit.g) coroborat cu art. 5 alin.(1) din O.U.G. nr. 24/2008, sub aspectul constatării calităţii de coplaborator al Securităţiii , personale care au candidat au fost alese sau numite în demnităţiile şi in funcţiile prevăzute de art. 3 lit. b-h^{1} din acelaşi act normativ.

Examinând documentaţia prezentată de Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii în sprijinul acţiunii judiciare, prima instanţă a ajuns la

concluzia că în cazul pârâtului nu sunt îndeplinite condiţiile impuse de art.2 lit.b) din O.U.G. nr. 24/2008 pentru constatarea calităţii de colaborator al Securităţii, respectiv ca informaţiile furnizate să denunţe activităţi sau aptitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

Practic, instanţa de fond a reţinut că, în cauză, nu sunt îndeplinite cumulativ condiţiile prevăzute de art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008 pentru a se constata calitatea pârâtului de colaborator al Securităţii.

Astfel, potrivit art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008, termenul de colaborator al securităţii are semnificaţia de persoană „care a furnizat informaţii, (...), precum note şi rapoarte scrise, (...), prin care se denunţau activităţile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist şi care au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. (...)".

Această concluzie nu este împărtăşită de instanţa de recurs, întrucât în privinţa informaţiei vizate de motivele de recurs aceste condiţii sunt îndeplinite.

Or, norma legală indicată stabileşte că este colaborator al Securităţii *„persoana care a furnizat informaţii, indiferent sub ce formă, precum note şi rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securităţii, prin care se denunţau activităţile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist şi care au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. Persoana care a furnizat informaţii cuprinse în declaraţii, procesele-verbale de interogatoriu sau de confruntare, date în timpul anchetei şi procesului, în stare de libertate, de reţinere ori de arest, pentru motive politice privind cauza pentru care a fost fie cercetată, fie judecată şi condamnată, nu este considerată colaborator al Securităţii, potrivit prezentei definiţii, iar actele şi documentele care consemnau aceste informaţii sunt considerate parte a propriului dosar".*

Verificând în concret nota informativă din în probaţiunea prezentei acţiunii la fondul cauzei, a fost reţinută *nota informativă din data de 24.05.1985, întocmită olograf şi semnată conspirativ "Dobrotă"*, prin care acesta *a furnizai informaţii* prin care se *denunţau activităţi potrivnice regimului totalitar comunist*, precum *apartenenţa şi activităţile desfăşurate în cadrul unor grupări religioase.*

Aşadar, prin nota informativă din 24.05.1985. olografă, semnată cu numele conspirativ "Dobrotă", recurentul-pârât informa Securitatea în legătură cu numita M.G. referitor la apartenenţa şi activităţile desfăşurate în cadrul unor grupări religioase, astfel:

La şcoala generată nr. 1 din satul Horodnicul de Sus sunt mai mulţi elevi care provin din, familii sectante. În general, aceşti copii pe linie de învăţământ sunt buni şi obţin rezultate bune pe această linie. Ei însă se sustrag de la o serie de activităţi educative, pe motive de *credinţă şi mai precis că nu-i lasă părinţii. Spre exemplu, eleva M.G., din clasa a VIII-a este* o *elevă bună la învăţătură, însă nu participă la activităţi sportive, culturale şi artistice pe motiv că n-o lasă părinţii. Asemenea situaţii se întâlnesc şi în alte clase." (dosar nr.* f *363872, t 10).*

Din fragmentele redate anterior rezultă întrunirea ambelor condiţii impuse de art. 2 lit.b), precitat.

Mai întâi, furnizarea unei informaţii referitoare la o persoană individualizată cu nume, loc de muncă, persoană care, reprezenta un denunţ privitor la un act de sfidare a regimului.

Informaţia examinată *„viza încălcarea unor drepturi fundamentale"* fiind aptă prin ea însăşi să conducă cel puţin la încălcarea dreptului la viaţă privată, prevăzut de art. 17 din Pactul Internaţional privind Drepturile Civile şi Politice şi de art.12 de Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, prin aceea că regimul politic comunist era tentat să caute şi să obţină noi informaţii despre persoana vizată, fără acordul acesteia.

Înalta Curte reţine că pentru constatarea calităţii de colaborator al Securităţii este suficientă decelarea unei singure informaţii care să întrunească elementele impuse de art. 2 lit.b) din O.U.G. nr. 24/2008, iar informaţia analizată în considerentele acestei decizii este de natură a conduce la casarea soluţiei Curţii de apel.

Referitor la incidenţa prevederilor art. 2 lit. b) teza a doua din O.U.G. nr. 24/2008, Înalta Curte reţine că instanţa de fond s-a raportat la împrejurarea că informaţiile privind apartenenţa unei persoane la un cult religios, furnizate de pârât, reprezintă informaţii referitoare la atitudini şi activităţi potrivnice regimului comunist, fiind de notorietate că acest regim urmărea limitarea practicării religiei în cadrul diverselor culte.

Pe de o parte, faptul că acceptarea colaborării a avut loc în contextul politic social şi juridic anterior anului 1989 nu înlătură aplicarea procedurii de verificare, pentru că, aşa cum rezultă din preambulul O.U.G. nr.24/2008, acest act normativ a fost adoptat tocmai în considerarea acelor realităţi istorice care, în viziunea legiuitorului, îndreptăţesc accesul la propriul dosar şi deconspirarea securităţii.

Pe de altă parte, denunţarea apartenenţei la grupări religioase neagreate de regimul comunist nu poate fi calificată altfel decât denunţarea unei atitudini potrivnice regimului comunist in condiţiile in care aderarea la un cult religios în era incompatibilă cu noţiunea de religie.

Nu în ultimul rând este de meţionat că recurentul-pârât avea calitatea de profesor al persoanelor denunţate aşa cum reiese din nota informativă nr. 24.05.1985, *furniza informaţii privind viaţa privată a elevilor săi, minori*.

De asemenea, nu este de neglijat nici aspectul că, din niciuna dintre probele cauzei nu rezultă că recurentul-pârât ar fi fost constrâns să furnizeze informaţii ori s-ar fi aflat în vreuna dintre situaţiile de natură să excludă incidenţa noţiunii de „colaborator", potrivit art.2 lit.b) teza a II-a din O.U.G.nr.24/2008 *„Persoana care a furnizat informaţii cuprinse în declaraţii, procesele-verbale de interogatoriu sau de confruntare, date în timpul anchetei şi procesului, în stare de libertate, de reţinere ori de arest, pentru motive politice privind cauza pentru care a fost fie cercetată, fie judecată şi condamnată, nu este considerată colaborator al Securităţii, potrivit prezentei definiţii, iar actele şi documentele care consemnau aceste informaţii sunt considerate parte a propriului dosar. Persoanele care, la data colaborării cu Securitatea, nu împliniseră 16 ani, nu sunt avute în vedere de prezenta definiţie, în măsura în care se coroborează cu alte probe"*.

Potrivit dispozitiilor art. 2 lit. b) teza a II-a din OUG nr. 24/2008, "persoana care a furnizat informatii cuprinse în declaratii, procese-verbale de interogatoriu sau de confruntare date în timpul anchetei sau procesului, în stare de libertate, de retinere

sau de arest, pentru motivele politice privind cauza pentru care a fost cercetata, fie judecata sau condamnată, nu este considerata colaborator al Securitatii".

Aceste dispoziţii legale reglementează o situaţie de excepţie, fiind de strictă interpretare şi aplicare, deci impunând îndeplinirea cumulativă a tuturor condiţiilor prevăzute de legiuitor pentru a fi împiedicată reţinerea calităţii de colaborator al Securităţii.

Apărarea subsidiară a recurentului pârât în sensul că informaţiile furnizate nu au denunţat acţiuni sau atitudini potrivnice regimului şi nu au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanelor menţionate în notele informative urmează, deci, a fi înlăturată.

Contrar celor afirmate de recurentul -pârât, niciun document din dosarul intimatului nu relevă faptul că acesta ar fi semnat nota olografă sub presiune şi ameninţare.

Niciun fel de consecinţe inerente unei anchetări pentru motive politice asupra recurentului pârât nu rezultă din declaraţia martorului audiat sau înscrisurile din dosar.

Dimpotrivă, folosirea numelui conspirativ în notele informative constituie în mod evident o măsură de protecţie a acestuia şi a caracterului clandestin al furnizării informaţiilor.

Rezultă, deci, mai presus de orice îndoială activitatea de colaborator, independentă de existenţa sau nu - la un moment dat - a unei investigaţii cu privire la intimatul însuşi.

De altfel, excepţia instituită de legiuitor ocroteşte doar persoana care-a furnizat *informaţii* - cuprinse în declaraţii date ca persoană anchetată, în procesele verbale de interogatoriu sau de confruntare întocmite în timpul anchetei motivate politic - *dacă aceste informaţii privesc cauza pentru care era cercetată.*

Or, în calitate de sursă a Securităţii, căreia i s-a atribuit numele conspirativ „Dobrotă", recurentul-pârât Onica Gheorghe a furnizat informaţii privindu-i pe elevii săi, astfel că în acest context, contrar celor reţinute de prima instanţă, este evident că informaţiile furnizate Securităţii au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, în condiţiile în care este de notorietate pentru perioada respectivă, activitatea Securităţii în urmărirea şi împiedicarea practicării altor culte religioase, de către membrii unor grupuri religioase neagreate de regimul comunist.

În considerarea acestor argumente, dar şi a împrejurării că recursul declarat de recurenta-reclamantă urmează să fie admis, fac neavenită analiza recursului incident.

III. Soluţia instanţei de recurs şi temeiul juridic al acesteia

În temeiul dispoziţiilor art.20 din Legea nr.554/2004 coroborate cu art. 496 din Codul de procedură civilă, Înalta Curte va admite recursul declarat de reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, va casa sentinţa recurată, în sensul că va admite acţiunea reclamantului şi se va constata calitatea pârâtului Onica Gheorghe, fiul lui Alexandru şi Maria, născut la data de 14. 05. 1953 în loc. Horodnic, jud. Suceava, CNP .... , de colaborator al Securităţii.

ÎN NUMELE LEGII

DECIDE:

Admite recursul formulat de reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii împotriva Sentinţei civile nr. 567 din 8 octombrie 2019 a Curţii de Apel Bucureşti – Secţia a IX-a contencios administrativ şi fiscal.

Casează sentinţa atacată.

Admite acţiunea formulată de reclamantul Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii.

Constată calitatea pârâtului Onica Gheorghe, fiul lui Alexandru şi Maria, născut la data de 14. 05. 1953 în loc. Horodnic, jud. Suceava, CNP .... de colaborator al Securităţii.

Definitivă.

Pronunţată în şedinţă publică astăzi, 3 mai 2022.

Preşedinte,	**Judecător,**	**Judecător,**
V. Filipescu	V. Năstasie	C. Hîncu

Magistrat-asistent,
S. M. Savu

Red/ tehnored/ S.M.S/ 2 ex
judecător fond -judecător Raluca Ioana Carpen

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREŞTI
SECŢIA
Prezenta copie, fiind conformă cu originalul aflat
în dosarul acestei instanţe Nr.
se legalizează de noi.
GREFIER ŞEF

